

Dragovoljci HRM-a Split '91 i ja III

Nakon 33 godine pisano s ciljem da se dokument žurno dovrši, jer očekuju ga određene osobe. Prvo izdanje, to znači da je dokument podložen promjenama, za koje se može prikazati autentičnost izvora. Danas su izvršene neke minimalne ispravke za drugo izdanje.

Hvala

Moje djelovanje kao Dragovoljca se može podijeliti na dva dijela. Dio do međunarodnog priznanja RH i dio do polovine '92 kada sam napustio postrojbe HRM-a.

Ovaj napis je potaknut godinama slušajući mnoge Ratnike uključujući i Dragovoljce, čiji su doprinosi, žrtve, davanja u stvaranju RH, povijesno pobrisani. Sve to je nedovoljno, gotovo nikako povijesno popraćeno, pogotovo istina. Žrtva nije kvalitetno ili uopće prenesena na mlađe, kojima i ostaje na dar ova u mukama stvorena država.

Sadašnje generacije, kao i moja '91 su u zabludi, kako rata nikad više neće biti.

'90-ih godina nisam primjetio pojave odbijanja pri mobilizaciji. Stoga vjerujem kako su svi ratnici koji su ratovali za slobodnu, nezavisnu RH, Dragovoljci.

Već nakon prvih slobodnih izbora 22. travnja i 6. svibnja 1990-e u Hrvatskoj, osjetile su se promjene u zraku. Dio Srba bio je nezadovoljan ishodom demokratskih izbora, te je dovelo do uskrsnuća, pojave mnogih znanih i neznanih srpskih lidera koji su svojom retorikom poticali na nasilno djelovanje i oružani sukob. Najvažnije točke njihovih nastupa govorile su o svim Srbima u jednoj državi, o ugroženosti Srba, o graničnim dosezima Velike Srbije i već "hiljadama" godina tradicionalno svojatanje Dalmacije, Dubrovnika, Naše obale i Našeg mora, Karlobaga. 17. kolovoza 1990-e, uz prešutnu podršku JNA, JRM, JRZ i SFRJ SUP-a pobunjeni Srbi su postavili barikade na cestama oko Knina. Balvan revolucijom su započeli oružanu pobunu, te proglasili državu SAO Krajinu. Blokadom prometnica došlo je do presijecanja hrvatske kopnenim putem na dva dijela. Jedini mogući pravci su ostali uzduž obale, po otocima i morem. Potpuno je bilo jasno, kako će jednog dana ili uskoro doći i do presijecanja morskog puta, te time odsijecanje Dalmacije od sjevernog dijela Hrvatske. U takvim okolnostima, počelo je "komešanje" Dragovoljaca svih nacionalnosti po kvartovskim zidićima, kućnim sijelima, kafićima, tvornicama, kasarnama. 31. ožujka '91 nas je zadesio "Krvavi Uskrs" https://www.youtube.com/watch?v=LyLdpVDxC_c.

Znali smo da je oružani sukob tu. Svi Dragovoljci su počeli tražiti način kako se negdje ubaciti, grupirati, stvarati postrojbe otpora kako na kopnu tako i na moru. Tako je u prvom trenutku počelo moje lutanje po Vrlici, Maljkovu, Hrvacama, da bi se naknadno pronašao u HRM-u.

Ovim putem se zahvaljujem grupi “Bumerang”. Nakon obijanja više lokacija, u njoj sam našao sebe, konačno našao svoje istomišljenike, svoju pušku ☺.

Na referendumu 19. svibnja 1991 su raskinute državno-pravne veze sa SFRJ što je 8. listopada '91 Hrvatski sabor i potvrdio.

U proljeće već 20. travnja '91 osnovane su ZNG-e, i 30. svibnja '91 prve ZNG-e, 4 brigada je došla u Resnik.

6. svibnja '91 kod Jugoplastike u zaprečavanju JNA vozila s Dračevca na putu za Banovinu su sudjelovali i Dragovoljci tada nepostojećeg, ali budućeg HRM-a Split,

<https://www.youtube.com/watch?v=BgUATx42IU8> . Zasigurno nas je bilo i na Banovini, ali o tome nemam direktne spoznaje.

Za sebe mogu reći, dok sam se Solinskom ulicom ispred Jugoplastike nezainteresiran kretao put grada, iza sebe sam začuo sirene i u osvrtnom ogledalu ugledao SMB vozila kako negdje žure. Diga mi se živac, bezveze sam zavrnio svog narančastog Fiću poprijeko ceste, istrčao i uteka iza nebodera. Fićo je ostao popriko na cesti upravo negdje na početku Muslimanke. Čim sam se za tren malo ohrabren vratio nazad, vidio sam Fiću popriko ceste, a iza njega mnogo nasloženih automobila i čudo naroda, živo čudo naroda! Nemam pojma od kuda se toliko naroda za tren složilo!? Ka da su s neba pali ☺. Tako ohrabren, odmah sam došao do jednog od Puch Pinzgauera. Unutra ispod tende sam vidio neku preplašenu dicu i za Kalaša brdo, ma da brdo, bojeve municije rasute po podu. Ti vojnici, dica su umirali od straha. Ubrzo su došli i policajci, specijalci odnekud. Jedan od njih mi je rekao da se zove Cvrle. Uglavnom, jedan od tih vojnika, dice mi nije tja dat svoga Kalaša, iako sam ga ja nemilo drsa, poteza, a nisam imao nož za remen osiće. Kada je tom vojniku već počela pomagati i naša policija, a moj poznanik g. Željko Reljanović počeo nešto trumbeta na megafon, naljutio sam se, otišao. A tako sam tja tog Kalaša ☹. Onako ljut, pokupio sam svog narančastog Fićeka i otišao u na Stare Gripe u svog g. Mijo Gotovac popiti kavu.

7. Svibnja JNA je počela razmještati svoje jedinice iz Mostara, što je u Pologu narod zapriječio, <https://www.youtube.com/watch?v=O6KZxTkolaw> . Dan ili dva poslije Jugoplastike, to mi dakako nije uspilo proći, te sa svojim prijateljem pola hercegovcem vidjeti “spektakularan” desant Nišlija. Fascinantno je bio taj osjećaj jedinstva. Nakon tri dana raznoraznih pregovora kolona je propuštena, te je ista uskoro djelovala po nama.

Jedne sunčane nedjelje kolovoza '91, s suprugom, prijateljem i njegovom suprugom otišli smo mojim krstašem ST-4105 do Krknjaša na dnevni izlet. Imali smo dogovor sa još jednim prijateljima okupat se i okreni ribu na gradele. Radio je cili dan bručilo o divljaštvu Četnika i JA po Hrvatskoj i bili su me malo napumpali.

U poslijepodnevnom satima na povratku kući u Zentu, polako sam otvarao puntu Čiova, kad ono... Proveni fineštrin mi je bio malo otvoren. Iz pravca Lore u pravcu Splitski sva sila JRM brodovlja u punoj brzini jedan za drugim su izvirali iza punte. Digla se ogromna mareta, crnilo ispušnih dimova je pleglo po morskoj površini... Jedrilica mi se valjala, svi smo se

držali za bandu, još i malo mora mi je pljusnilo u provenu kabinu po štramcu. Kad ono isprid neki munjeni u punoj forci s brojem 303, stoji lik na mostu i nabia konočal na mene. Dolazia sam Red to Green, ništa on. Odmiria sam mu od šake do lakta. Opet ništa. Sjuria sam se u brod uzea raketni pištolj, nacilja ga i ispalia mu u glavu jednu crvenu. Falia sam. Može biti da je to bia jedan od Prvih napada na JRM kante. Miria sam mu od šake do lakta, tako da mi je ruka bila 5 dana modra.

Dana 13. siječnja 2025. prema kazivanju g. Milan Lozina – Mića, 1990 i 1991 godine već postoji, dobro organizirana grupa “Bumerang”. Grupa je djelovala u direktnoj koordinaciji sa dipl. ing. Zvonimr Puljić, ondašnjim Predsjednikom Izvršnog vijeća Općine Split, te predsjednikom Kriznog štaba. U slučaju oružanog sukoba, osnovna zadaća grupe “Bumerang” je bila zaštita, osiguranje nesmetanog rada RTV centra Split. Grupu je sačinjavalo 30-ak Dragovoljaca koji su već posjedovali određeno naoružanje. Za potrebe grupe “Bumerang”, G. Puljić ih je dodatno opskrbia sa 20-ak kompleta pištolja TT 7,62 M57 – tetejac, https://hr.wikipedia.org/wiki/Zastava_M57 .

Krajem Srpnja '91, posredstvom g. Goran Jurin, kao aktivan član grupi “Bumerang” se pridružuje i g. Sveto Letica – Barba. Uskoro se grupi pridružilo još oficira i podoficira, tada za nas već bivše JA.

Srpnja, kolovoza '91 na Bačvicama u i oko Zapovjedništva 6. operativne zone Split, u ulici Prilaz braće Kaliterna i drugdje već je postojao veći broj Dragovoljaca od kojih će kasnije i stasati HRM, za koju se može reći da joj je jezgra bila grupa “Bumerang”.

Dana 12. rujna '91 Odlukom predsjednika dr. Franjo Tuđman o imenovanju zapovjednika HRM službeno je započelo ustrojavanje mornarice. Zapovjednikom Hrvatske ratne mornarice postao je umirovljeni admiral JRM, Sveto Letica – Barba. Tog dana ili koji dan kasnije, došlo je do preseljenja Dragovoljaca HRM-a Split iz i oko Zapovjedništva 6. operativne zone Split, u kuću na adresi Jadranska ulica br. 1 Split. Prvih dana ustrojavano je zapovjedništvo HRM-a Split.

U poslijepodnevrim satima 16. rujna 1991 u dvorištu kuće, Zapovjedništva HRM-a, na adresi Jadranska ulica br. 1, od strane g. Kruno Ivančić po Prvi put postrojani su Dragovoljci HRM-a Split. Tom prigodom g. Milan Lozina – Mića je pročitao prigodan, motivacijski govor. Navedeno su potvrdili g. Tonko Tomas, g. Kruno Ivančić i g. Milan Lozina – Mića. Dragovoljci su postrojani u “Prva jedinica mornaričke pješadije HRM-a” Split. Imalo se nekakvo ili poneko naoružanje, s nikakvom obučom, odjećom i slično. Imala se poneka puška, tandara, sportski pištolj i gore navedeni tetejci... Jedinica Dragovoljaca, postrojena je u tri malobrojna voda, I, II i MP vod.

Dragovoljci HRM-a Split iz tog vremena, Rujan '91 su:

Ante Franičević, Samir Mustafić, Mile Brešić, Željko Đomlija, Miro Lozina, Milan Lozina – Mića, Goran Jurin, Marin Rebić, Ivan Matić – Sep, Tonko Tomas, Duje Sučić, Tonči Bagat - Bager, Vlatko Huljić, Davor Karl, Dragan Ban, Mate Jurčević, Nediljko Zvonko – Šare, Davor Perković – Bosna, Petar Dulčić, Nikola Batarelo, Mirko Ćurković, Mile Bikić, Ante Ban, Petar Čulić – D, Petar Čulić – M, Zvone Vučemilović, Željko Hrzić, Tonči Čovo, Ivica Primorac – Pipe, Boris Miliša – Krcko, Davor Plenković, Dragan Kliškinić, Dalibor Sardelić, Robert Mihanović, Boško Mihanović, Sven Šegavčić, Ivan Lozina, Igor Franceschi, Ivica Perišić – Pele, Joško Cvitković, Mladen Kliškinić – Zeleni, Tomislav Balenović, Igor Bulić, Miro Čulap, Branko Cvitanović – Mujo, Mladen Ivišić – Bucu, Ante Jurišić - Jure, Vlatko Kolak, Ivan Madunić, Zlatko Mandac, Helverto Mikulić, Boško Kalajžić – Boka, Josip Perić, Ante Plavčić – Kumpir, Ante Pletikosić, Porin Šegvić, Ashim Selmani, Robert Subašić, Željko Tudor, Velimir Ujdur, Mile Vasiljevski, Miljenko Vidaković – Prika i Mehmedalija Mujkić, Srđan Božinović, Frane Milić, Zulin Dubravko, Hari Damjanović, Robert Kramarić, Dejan Maras,

Potrebno verificirati

Admiral Sveto Letica – Barba je već ranije pozvao JNA, JRM oficire, podoficire i građanska lica, da budu spremni pridružiti se, te su se pozivu i odazvali, kako g. Stjepan Bernadić – Kula u svom predavanju, STVARANJE I PRVA BORBENA DJELOVANJA ZAPOVJEDNIŠTVA I POSTROJBI HRM-a, Predavač: STJEPAN BERNADIĆ dipl.ing, Kapetan bojnog broda u mirovini, U SPLITU:19-20. travnja 2022, nadalje navodi ¹:

Admiral Letica bio je čest gost u kavani „Bumerang“, gdje se formirala tzv. grupa Bumerang, u sastavu: Miro Lozina, njegov brat Milan – Mićo, Goran Jurin i još nekolicina dragovoljaca koji su bili uz admirala kada je ustrojena HRM. Tijekom rujna u Zapovjedništvu se okupilo više od 30_pripadnika: - Sveto Letica – zapovjednik HRM-a - Ante Budimir – načelnik stožera, te članovi: Augustin Kontrec, Stjepan Bernadić, Kuzma Pecotić (pok), Dane Vidošević, Karlo Grbac, Franko Perković (pok), Niko Pezelj, Nikola Bokšić, Niko Ninčević, Davor Matanović, Lovre Korda (pok), Kruno Ivančić, Miro Lozina, Milan Lozina, Tiho Pražen, Ivan Anić, Marin Stošić, Vatroslav Carev, Robert Hranj, Goran Jurin, Šime Marasović, Damir Gulin, Franko Grgat, Dušan Jovanović, Ante Franičević (pok.), Ivan Matić, Rozario Lovrić, Grgo Mišić, Ivan Barčot, Marin Rebić, Šime Omrčen, Meho Skelić (pok), Ingrid Gamulin i Radojka Ševo.

U glasilu Velebit od 15. ožujka 1996, na 16-oj i 17-oj strani stoji. ²:

Povijest 53. bojne mornaričko-desantnog pješastva seže već od legendarnih dana kad je Hrvatska vojska, shodno nametnutom ratu, bila tek u povojima, kad je hrvatski čovjek stao pred neprijatelja s velikim hrvatskim srcem.

Službeni datum osnutka postrojbe je kao 28. rujna 1991. godine, iako su i ranije pripadnici tada ustrojene 53. satnije MDP bili aktivni sudionici Domovinskog rata. U samom početku djelovanja pripadnici postrojbe sudjeluju u akciji preuzimanja prvog broda bivše JRM iz

velolučkog brodogradilišta “Greben”, te u poznatoj akciji 14. rujna 1991. godine u Pločama dobavljaju Hrvatskoj vojsci znatne količine vojne opreme, naoružanja i streljiva.

Od 28. rujna iste godine postrojba djeluje na području Splita u blokadi ratne luke Lora, te na osiguravanju Zapovjedništva HRM i tadašnje Vojne bolnice. U prosincu, dva voda 1. satnije MDP-a bivaju upućeni na bojište na poluotoku Pelješcu (u područje Malog Stona), gdje u suradnji s ostalim postrojbama HV-a odbijaju žestoke neprijateljske napadaje te ih zaustavljaju u daljnjem napredovanju. Nakon uspješno obavljene zadaće postrojba prelazi u Loru, koja je u međuvremenu oslobođena, te čini njeno osiguranje.

Rujna '91 HRM još nije bila ustrojena, većinu osnovne, borbene, logističke, diverzantske, minerske, zaštitne radnje, zadatke Zapovjedništva HRM-a Split, kao i predanih, osvojenih objekata JNA, JRM vršili su Dragovoljci.

To je bilo vrijeme pojačanih, uzavrelih gužvi, diverzantskih akcija, pogibija... Napad na Dubrovnik, jug, blokada svih morskih luka, morskih prolaza, prometa, Zadra, Šibenika, Dalmatinske zagore, Like, Slavonije, Vukovara, itd. Predviđanja iz 90-ih su se pokazala točna. Neprijatelj je zavlada cijelom obalom u svom nastojanju da sve do Karlobaga osvoji, stavi pod kontrolu cijeli morski i kopneni pojas.

S 14. na 15. rujna '91, časnici palube Ivan Matić – Sep i Ante Franičević, pomorski strojari Željko Županović i Dalibor Zokić su od JRM uzeli DJČ 612, te iz velolučkog brodogradilišta isplovili kasno navečer 14. rujna. Po putu su imali poteškoća sa desnim porivnim strojem koji se pregrijava. Izabравši rutu pokraj otočića Šćedra, priko Sućurja, punte otoka Hvara, izbjegavši jedan brod JRM-a otplovili su put Zaostroga. Potom su uz obalu doplovili u Omiš, Cetinu, te rano ujutro 15. rujna '91 HRM-u priskrbili “Prvu plovnu jedinicu, DJB 103”. Dolaskom u Omiš, nije se znalo, nije ima tko otvoriti most, te ga je Dragovoljac HRM-a Ivica Perišić – Pele ručno na manicu otvara. Poslije su uz pomoć ronioca, poviše mosta sakrili, sada već DJB 103, opisao je g. Stjepan Bernardić:

<https://hrm1991.com/gallery/Prvi%20brod%20HRM-a%2091%20DJB%20103.pdf>

Narednih godina, tijekom Domovinskog rata DJB 103 je obojan u maskirne boje, časno služio postrojbama Hrvatske vojske na jugu, 1993 je prelociran na područje Zadra.

<https://hrvatski-vojn timer.hr/prica-o-prvom-ratnom-brodu-hrm-a-djb-103/>

DJB 103 je danas uključen u fundus Hrvatskog pomorskog muzeja Split.

Tih dana dio Dragovoljaca HRM-a Split je već bio u i oko akcije Male Bare, Zelena tabla.

<https://sinjskarera.hr/na-danasnji-dan-1991-zelena-tabla-male-bare/>

<https://www.youtube.com/watch?v=c5VEQxPuLqs>

Jedna od tih grupa Dragovoljaca je 16. rujna '91, Ivan Matić – Sep, šjor Ljubo Zajc i Kruno Ivančić kamionom otišla iz Splita za Male Bare, Zelena Tabla. Tada je šjor Ljubo Zajc u gornjem skladištu našao prazne okvire za kalašnjikov koji su kasnije korišteni u postrojbama.

Također su ukrcali dupke pun kamion granata za Bofors 40 mm. I Duje Sučić je bio doli sa drugim kamionom, ne znajući jedan za drugog.

Već 15. i 16. rujna 1991. Dragovoljci, Samostalne satnije »SVETI JURE« – Žrnovnice na čelu s g. Vinko Barbarić su zauzeli Raketnu bazu Žrnovnica s moćnim raketnim naoružanjem. Istovremeno Dragovoljci Žrnovnice su zauzeli i oružjem pretrpanu vojarnu Visoka. Nakon oba dva preuzimanja, kasnije njihovoj zaštiti, upotrebi sudjelovali su Dragovoljci HRM-a Split. Iznimne vrijednosti bi bilo izvršiti studiju, kako to da je akvatorij doživio sve blokade, posjedujući u potpunosti ispravne rakete Raketne baze Žrnovnice. Posebno imajući u vidu ratnog plijena iz doline Neretve od 600 komada SAG-2 i mnogo ostalih podmorskih mina otkrivenih 16. rujna u Tatinjama.

<https://portal.braniteljski-forum.com/blog/vijesti/trideset-godina-nakon-akcije-zrnovnica-pricali-smo-s-umirovljenim-pukovnikom-vinkom-barbaricem-osvajanjem-raketne-baze-naljutili-smo-i-zagreb-bio-je-to-veliki-ratni-pothvat>

Kako g. Zdravko Kardum bivši zapovijednik flote HRM i Obalne straže RH, Viceadmiral u mirovini, kaže: <https://obris.org/hrvatska/raketno-oruzje-jrm-istina-obmane-i-lazi/>

Odlikovanje SAMOSTALNA SATNIJA »SVETI JURE« – ŽRNOVNICA.

https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_12_120_2407.html

16. rujna '91, pod cjelodnevnom vatrom iz Lore preuzet je Hidrografski institut. Svih narednih dana nije prestajala vatra iz pravca Lore, tako da su gornje etaže sve propucali, stakla i opremu. HI su osiguravali Dragovoljci, pripadnici II voda "Prve jedinice pomorske pješadije" HRM-a Split u sastavu: Kruno Ivančić, Davor Karl, Boris Miliša – Krcko, Ivica Primorac – Pipe, Davor Gardun, Branko Cvitanović – Mujo, Velimir Ujdur, Porin Šegvić, Marko Boljat, Mile Vasiljevski, Renato Miočić, Boško Kalajžić – Boka, Rudolf Šaravanja, Miljenko Vidaković - Prika, Vlatko Kolak, Marko Živković, Ante Plavčić – Kumpir, Bonačić – Mikac, Zlatko Mandac, Miro Čulap ...

17. Rujna '91 su Ivan Matić – Sep i šjor Ljubo Zajc ošli za JRM vojarnu u Rogoznici u potragu za mogućim tehničkim sredstvima, dokumentima. Po njihovu povratku u Split, iz Divulja je po njima i njihovom vozilu otvorena vatra, te su bili prisiljeni vratiti se na magistralu.

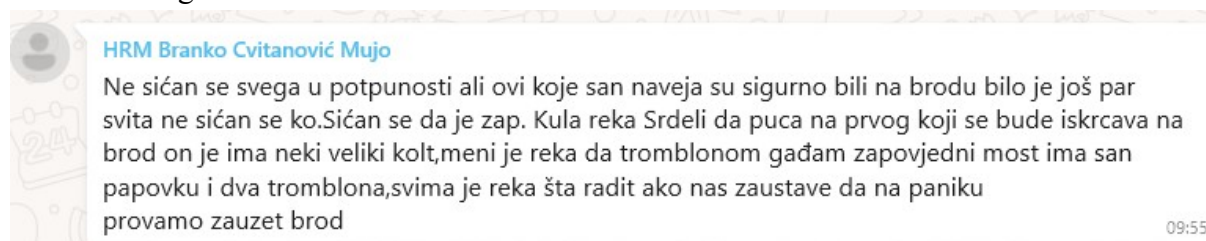
U drugoj polovini rujna '91, na osposobljavanju, dovođenju u ispravno stanje topova je radija šjor Ljubo Zajc. Detaljnije opisano <https://www.dalmacijanews.hr/clanak/7mis-za-vrijeme-domovinskog-rata-u-skveru-je-proizvedeno-oruzje-vrijedno-milijune-maraka/>

Još prije nego šta je Josip poginija, šjor Ljubo Zajc je sklapa neke topove na TTTS-u koji su doveženi iz doline Neretve. Tako sklopljene topove se odvozilo na položaje po potrebi. Sklapao se veći broj topova Bofors i Hispano-Suisa. Osim još nekih Dragovoljaca pri sklapanju topova redovito je sudjelovao i Dragovoljac Ivan Matić – Sep.

<https://dalmatinskiportal.hr/vijesti/brigadir-nikola-boksic-prica-o-stvaranju-vojske-i-genijalnom-sveti-letici--bilo-je-uzbuna--ali-se-splicani-ne-pitaju-kako-to-da-nikada-niti-jedan-avion-nije-nadletio-split--/71575>

23. rujna '91 su vršene pripreme, da bi 24. rujna '91 u samu zoru bio izveden neuspjeli pokušaj polaganja podvodnih mina od punte Marjana do punte Čiova. Na polaganje je krenia trajekt M/T Vladimir Nazor, ali zbog bliske prisutnosti i motrenja s brodova JRM od polaganja se odustalo. Uslijed približavanja broad neprijateljske JRM, prema kazivanju g. Branko Cvitanović – Mujo, Kula je rasporedi ljudstvo za napad istog. U pripremim radnjama kao i pokušaju polaganja mina sudjelovali su: Stjepan Bernardić – Kula, Joško Cvitković – Joja, Petar Dulčić, Robert Mihanović, Branko Cvitanović – Mujo, dipl. ing. Zvonimir Puljić, Dalibor Sardelić, Igor Franceschi, Sven Šegavčić, Davor Karl, Duje Sučić, Tonči Bagat – Bager, Tonko Tomas, Joško Morić – Cole, Mladen Ivišić – Buco i Ivan Matić – Sep i Miro Dragan. Dočasnik, oružar, koji se tu nalazio, najvjerovatnije je bio g. Rozario Lovrić koji je već sljedeću noć bio na M/T Gradac.

18. 01 2025. godine

<https://www.maxportal.hr/nepoznato-o-poznatome-miniranje-mora-ispred-ratne-luke-lora-1991-godine/>

Ujutro 24. rujna jedan top su na položaj Kašjuni doveli i ukopali Tonči Bagat – Bager, Ivica Perišić – Pele sa našim HRM, Dajcom.

24. rujna '91 oko 11 sati, Dragovoljac Josip Vranić je smrtno ranjen nakon razmijene topničke vatre između HRM bitnice i JRM brodova, taktičke grupe 'Kaštela' koja je s mora provodila blokadu luka, naselja, otoka, gradova Kaštela, Solina i Splita,

<https://dalmatinskiportal.hr/vijesti/prije-24-godine-poginuo-je-josip-vranic--a-jrm-u-poruceno-da-vise-ne-moze-slobodno-ploviti-splitskim-akvatorijem-i-razarati/7351>

24. rujna '91, negdje iza podne po zapovjedništvu se kako prolazi moga vidjet sa suzama u očima g. Kruno Ivančić. Brzo sam saznao, zašto. Nakratko sam u mislima negdi odluta, uzeo sam ili dali su mi neku M-48 pušku i zaputia sam se u trajektu luku. 24. na 25. rujna '91 su položene mine SAG - 2 na ulazu u Loru. Mine su postavljene preko rampe Jadrolinijinog trajekta M/T Gradac, uz pratnju Brodospasovog remorkera Argus. Završno naoružavanje, zavidavanje rogova smo i mi pomagali po uputstvu g. Rozario Lovrić. Pri ukrcanju i naoružavanju mina na trajekt, privezanog ispred skladišta Jadranribolova, na carinskom gatu se vidjelo mnoštvo ljudi, od Mercedesa do fiće. Oni su se ukrcavali na trajekt, valjda za Anconu, sve je to partilo. Otplovili su svojim putem, u sigurnost. Mi smo otplovili u

suprotnom smjeru, putem svoje sudbine. Prekrncani minama. Nisam ih brojila, puno ih je bilo, mislim oko 10-ak tona. Osiguranje ukrcaja mina na trajekt smo vršili s par starih M-48 i par metaka. (Međutim, obrana luke je bila iznimno velika i jaka. Na samom rtu Rat, isturenom dijelu Lore prema Kaštelanskom zaljevu bile su postavljene dvije topničke bitnice sastavljene od topova 88 mm¹).

Po mraku, u samo svitanje, JRM vojnik na straži nas je čuša pri guranju, polaganju, ali njegovi povici upozorenja nas nisu zanimali. Samo polaganje je bilo malo bučno. Rrrrrrrrrrrrr se čulo, jer metalna kola teških mina su gratala po željeznoj, neravnoj palubi trajekta, a i ubrzano smo radili.

U operaciji su sudjelovali:

-Jadrolinija Rijeka trajekt M/T Gradac, članovi posade: Boško Belas, Petar Damjanović, Božo Ercegović, Ante Ivanac, Zdravko Kaliterna, Ante Martinić, Neven Pavićin, Blaž Radić i Pero Šegvić.

-Brodospas Split remorker ARGUS, poznati članovi posade: Slobodan Andrijić, Tonči Kaštelančić i Josip Milinović

-Stjepan Bernardić - Kula, Rozario Lovrić i Dragovoljci HRM-a Split: Davor Plenković, Dalibor Sardelić, Boris Miliša - Krcko, Dejan Maras, Dragan Kliškinić, Robert Kramarić, Davor Perković, Ante Jurišić i Tonči Čovo. Davor Plenković nije na g. Kulinom popisu, jer je valjda bio mrzovoljan za dati svoje ime,

<https://www.hrm1991.com/gallery/Lora%20mine.mp4> .

Preuzimanje, blokadu vojarni po Splitu, itd.

Krcko, Tonko Tomas ????

27. rujna '91, rano ujutro po naređenju za Šibenik su otišli Miljenko Vidaković – Prika, Vlatko Kolak i vozač Renaulta 4 bile boje. S domaćim ljudima držali su u blokadi JRM vojarnu na Mandalini. Nakon par dana dolazi do predaje prvih brodova. Prema kazivanju Prike, sjeća se, ima popis svih oficira i podoficira JRM koji su tada prešli na našu stranu.

Nakon toga 28. ili 29. rujna Prika, Kolak i djelatnici tada već bivšeg “Mornaričko elektroničkog zavoda” s autobusom odlaze za Šibenik, kako bi osposobili preuzeto brodovlje. Naši Dragovoljci su zdušno prionuli pomaganju djelatnicima MEZ-a.

20. siječnja 2025. od strane g. Miljenko Vidaković – Prika dobivam na scan, Povijesni dokument HRM-a Split. Dokument je pisan u studenom 2024, ručno. Iz dokumenta je vidljivo kako je prvo postrojavanje u dvorištu kuće na adresi Jadranska br. 1 u Split, bilo 16. rujna 1991. Također je vidljiv i broj oficira JRM koji su tada u Šibeniku prešli na našu stranu. Povijesni dokument HRM-a Split:

<https://www.hrm1991.com/gallery/G.%20Miljenko%20Vidakovi%C4%87%20zapis.pdf>

Krajem rujna “Prva jedinica mornaričke pješadije HRM-a” prelazi u zgradu Montera, gdje preuzima njeno osiguranje. U to vrijeme Predsjednik RH g. Franjo Tuđman je uputio poziv svim oficirima JA za prelaz u postrojbe HV-a uz zadržavanje postojećih činova, dužnosti, te

je vladala velika gužva. Vražićak, Vukovarac g. Miljenko Voloder – Beli in je bacia “kost” kako će svaki morat proć prvi mjesec prve linije, te su mnogi brzo nestajali.

Tu se kratko zadržavamo.

Početkom Listopada, nespretnim rukovanjem od strane drugoga biva ranjen Dragovoljac Dragan Kliškinić.

Nakon malo vrimenta u Montera, početkom listopada '91, “Prva jedinica mornaričke pješadije HRM-a” iz zgrade Montera jedinica prelazi u Regrutni centar, bolnica Križine.

Prva obalno-topnička bitnica HRM-a Kašjuni osnovana je dana 3 listopada '91, kao i OTB – Šolta i OTB – Brač

Početkom listopada, Splitska vrata su zapriječena podvodnom minom na daljinsko upravljanje koju je svojom ribaricom, brodicom položila postrojba Dragovoljaca otoka Brača.

Prema g. Stjepan Bernardić – Kula napisu, Odjel za podvodna djelovanja Hrvatske ratne mornarice u Domovinskom ratu, Stjepan Bernardić, Zagreb, 1996. godine, stranica 25 ³:

“Mine su iz skladišta Tatinje u Pločama prebačene 8. listopada do Mimica, 10. listopada prebačene su ribaricom do Pučišća na Braču, odakle su prevezene do Milne. Jedanesti listopada u noći ribaricom ih je položio Mate Jakšić – Čumeta zajedno s bračkom jedinicom obalne obrane, koju je vodia Luka Dragičević. Mine su položene kočom Jere Lukšića “Ribap”. Dopunsko polaganje druge dvije mine izvršio je Ivo Šore, svojom brodicom “Mali porat”.

Ovi podaci, navedeni suhoparno i šturo ne oslikavaju pravo stanje stvari. Taj put i dugo kasnije, ova postrojba, a posebno Mate Jakšić – Čumeta, prosto su plijenili svojim elanom, marljivošću i sposobnošću. Ništa njima nije trebalo dva puta govoriti, sve su odmah razumijeli i uvijek su imali dodatnih varijanti za svaku situaciju. Ove mine su položene ispred brodova jugomornarice, najbliži brod nije bio udaljen niti 300 metara, a naši su novodokazani mineri za vrijeme objave pomorske blockade, pribrani i hladni, obavili ovaj složeni i zahtjevan posao.”

Nakon uspješnog razgovora dana 08. Siječnja 2025 s Dragovoljcima otoka Brača, pojasnio se pojam lutajućeg torpeda. Naime oni, on Ico su ga uputili na brod JRM-a, ali uslijed valovitog mora su ga izgubili iz vida. Naknadno je potvrđeno kako su torpedo pustili upravo Diverzanti HRM-a Split pod vodstvom g. Vladimir Naletilić i isto ga izgubili uslijed valovitog mora. Kako bilo, svi nesretni otišli su na počinak. Lutajući uokolo, torpedo i Mukos PČ 176 su se sretno pronašli. Poslije njihovog sraza, posada je napustila teško oštećenog Mukosa, kojeg su potom oteglili i nasukali Šoltani. Ujutro rano, Bračani su saznali za rezultat uspješne akcije te svojim gliserom požurili po svog Mukosa kako bi ga oteglili, ali bilo je kasno. Saznali su kako su ga Šotani ćopili. Osigurač mini torpeda je sačuvan na tavanu kuće jednog od sudionika, te se nadam da ću bar sliku dobiti ako ne nagovorim vlasnika da ga predamo u fundus Hrvatskog pomorskog muzeja Split. Torpedo iz kućne radinosti je izrađen u Trogiru

od strane Dragovoljaca g. Leo Miše, g. Miljenko Ilić i njihova grupa.
<https://www.hrm1991.com/Dragovoljci-HRM-a-Bra%C4%8D-91-92/>

Dragovoljci s Brača su još posjedovali i dvije maljutke. Danima su vježbali akciju napada i povlačenja, zaštite nakon ispaljenja. Imali su i podatak gdje VPBR-31 Split treba ciljati, danima ga vrebali, ali ga nikad nisu dočekali.

<https://www.hrm1991.com/gallery/Boj%20u%20Splitska%20vrata%20Listopad%2091.pdf>

Nažalost, 17. studenog 1991. od protuzrakoplovnog topa stradali su Nikša Dragičević i Luka Martinić, a ranjeni Đani Jerčić, Frano Martinić i Vlatko Mažar.

02. listopada '91 Kula i Čatlak, "S" vod su djelovali iz zgrade Montera ¹.

S njihovi djelovanjem nisam upoznat. Više su mi poznata djelovanja u vodama Somalije, gdje se ogromni brodovi otimlju od strane neobučenih ljudi, ali uspješnih "diverzanata" u japankama.

Naknadno, 16. listopada '91 su osnovani diverzanti kao zasebna jedinica.

Prema kazivanju g. Tonči Bagat – Bager 14. 01. 2025;

Negdje u Studenom '91, g. Dražen Feher, Vice Vicelić, Petar Čulić – D i Tonči Bagat – Bager po naređenju g. Ante Škorić su otišli za Lošinj gdje je Dražen Feher treba zalijepiti magnetnu minu na JRM RTOP. Na ulazu u Lošinj, naša policija je zaustavila kombi i opstruirala, zaustavila akciju. Nakon izbjegnutog vatrenog okršaja s pripadnicima policije, grupa je otišla do policijske postaje. Tu se sve razjasnilo. U PP su imali kompletan popis sudionika akcije, za koje su znali da dolaze i koje je trebalo zaustaviti. Akcija je zaustavljena iz Zagreba, vjerojatno zbog straha o vjerojatoj odmazdi JRM-a po Velom Lošinju.

Po nalogu g. Ante Škorić u Pulu su došli Petar Čulić – D, Dražen Feher, Tonči Bagat – Bager i inženjeri iz Zagreba, Splita. Namjera im je bila uništenje, dizanje u zrak jednog VPBR-a upotrebom 5.5 metara dugog glisera, nakrcanog sa 150 kg eksploziva. Grupa diverzanata je u Banjolama imala na korištenje jedan bungalov iz kojeg se video VPBR. Prije samog izvođenja napada, pristupili su testiranju daljinskog upravljanja gliserom. Prazan gliser je upućen na more, bez eksploziva koji je ostao u bungalovu gdje su bili Petar Čulić – D, Dražen Feher i inženjeri. Kako sam zaspao u Perinom Mercedesu na mulu, dok su oni provavali, u jednom trenutku sam vidio prazan gliser kako se velikom brzinom oko 30 čv vraća put Banjola. Nakon malo vremena gliser je opalio u mul i razletio se u sto komada. Sreća naša što u gliser već nije bio ukrcan eksploziv, jer nastradali bi i mi i bungalov rekao je g. Tonči Bagat – Bager g.

15. studenog '91 napadnut je Split, s mora brodovljem JRM taktičke grupe >>Kaštela<< i zraka avionima na i u području splitskih vrata. Pomorska bitka za Split - dokumentarni film Muzeja Domovinskog rata u Splitu: <https://www.youtube.com/watch?v=U9so8ivtQbY>.

Prema 15. siječnja 2025. g. Igor Pjevac kazivanju, famozno “Raspali” nikad se nije čulo. Sve OTB su samostalno započele, otvorile vatru i dovršile djelovanje po brodovima već naporne i dosadne JRM TG “Kaštela”. Morali su, kad je već neki drugi nisu potopili raketama iz Žrnovnice. Spomenute rakete iz Žrnovnice su nam bile dostupne već od 15. ili 16. rujna ‘91. Davnih dana je tribalo pusti šjor Barbarića i njegovu satniju Sveti Jure u akciju...

<https://portal.braniteljski-forum.com/blog/vijesti/trideset-godina-nakon-akcije-zrnovnica-pricali-smo-s-umirovljenim-pukovnikom-vinkom-barbaricem-osvajanjem-raketne-baze-naljutili-smo-i-zagreb-bio-je-to-veliki-ratni-pothvat>

1 OTB Kašjuni, OTB – Šolta i OTB – Brač u obrani Splita su otvorili paljbu po brodovima JRM, VPB ”Split”. OTB – Brač je oborila 2 aviona.

OTB Kašjuni – Split: <https://bitkzasplit.mamosa.hr/otb-kasjuni/>

OTB – Brač: <https://bitkzasplit.mamosa.hr/otb-golo-brdo/>

Nakon kraćeg boja, Split i Splitska vrata su obranjena, JRM flota protjerana zauvik iz Splitskog akvatorija. Otplovili su rutom iza punte Brača i Hvara gdje su ih 16. svibnja ’91 na njihovu žalost sačekali topnici s Korčule, Pelješca koji su ih napali, oštetili, nešto potopili i otpravili put otoka Visa.

Željko Seretinek, Sjećanje na bitku u Korčulanskom kanalu 16. 11. 1991.
<https://www.youtube.com/watch?v=4bOj7PHKT6c> .

U zgradi Montera, 29. studenog ’91, nesretnim slučajem pogiba Dragovoljac Ante Franičević.

Od samih početaka HRM-a, Dragovoljci aktivno sudjeluju u nabavi tehničkih, materijalnih sredstava u Hrvatskoj i izvan granica Hrvatske, koristeći sebe, svoje, obiteljske i prijateljske resurse. Pri tome izlažući sebe i svoje obitelji opasnosti, svojoj pogibelji putujući preko Zadra, Paga, Josipdola i nazad. Nakon po naređenju Zapovjedništva u Studenom ’91 autobusom odlaska u Njemačku, pri povratku početkom Prosinca ’91 sam zapao u vatru. Na put sam krenio sam, moj parić g. Mate je ostao u Njemačkoj. U sumrak pri povratku za Split, nakon prelaska oštećenog Paškog mosta negdje oko Podvršja zatekla me bliska baražna vatra, te sam s poklonjenim, prekranim Opel Kadetom karavan, smeđe boje proletio put Zadra. U paru mi je bio jedan Hercegovac kojeg sam putem upoznao na trajektu Prizna – Žigljen. I on je prekran nešto vozio u Hercegovinu. Stali smo tek kod Marine Zadar. Što će mo, di će mo? Kažem ja njemu, ajmo ća... Pogasimo svijetla i tako smo u punoj brzini uspili kroz Zadar, pod vatrom na magistralu, uz samu pod vatrom obrambenu liniju Zadra, da šmugnemo magistralom put Bibinja.

8. prosinca ’91 daje se Prisega u krugu bolnice Križine, ex Vojne bolnice. Prisegu je dalo više vodova, Dragovoljci!?, mobilizirani, sportska četa, raportirao, komandant g. Marinko Primorac. O Dragovoljcima ni slova. To, kao i ukupan povezani napis u Slobodnoj Dalmaciji je bio pokazatelj brisanja Dragovoljaca i njihove povijesne uloge.

Tako u glasilu Slobodna Dalmacija, Split, godina XLIX broj 14737, ponedjeljak 9. Prosinca 1991 stoji ⁴:

Jučer u prostorijama HRM i u krugu Mornaričke bolnice SVEČANA PRISEGA ČASNIKA I VOJNIKA

Split, 8. XII – Više od stotinu časnika i dočasnika, aktivnog i pričuvnog sastava Zapovijedništva Hrvatske ratne mornarice i ustanova pri Zapovijedništvu dalo je svečanu prisegu u prostorijama HRM. Pred zapovijednikom HRM admiralom Svetom Leticom raport je izvršio Karlo Grbac, načelnik štaba HRM, a časnici i dočasnici su uz zvuke >>Lijepe naše<< i u skladu sa Zakonom o obrani Republike Hrvatske, prisegnuli da će časno i vjerno izvršavati dužnosti i zapovijedi za obranu domovine Hrvatske.

Svečanu prisegu nakon toga je dalo nekoliko stotina vojnika sa svojim komandirima i zapovijednicima u krugu ispred Bolnice HRM. Komandantu HRM Sveti Letici raportirao je Marinko Primorac, kapetan fregate, a tada su istu zakonsku prisegu dali pripadnici jedinica pri Zapovijedništvu HRM – Satnija mornaričke policije i Prva satnija mornaričko-desantne pješadije. U sastavu Prve satnije mornaričko-desantne pješadije prisegnula je i jedinica koju čine članovi sportskog ragbijaškog kluba >>Nada<<.

Admiral Letica izjavio je ovom prilikom novinarima da Hrvatska ratna mornarica raspolaže oružanim snagama koje mogu osloboditi hrvatsko more i otoke. O. GRIZELJ

Sredinom Prosinca '91, na Pelješac u ozračju pada Stona, odlaze pripadnici MP HRM-a Split gdje aktivno sudjeluju u obrani. Po dolasku u Ston ih zatičem, ali mi je trenutno u sjećanju samo g. Slaven Nikolov. Početkom 1992 g, također na položajima u Stonu se nalaze pripadnici MP, Mornaričke Policije.

Trenutno, na današnji dan nemam točne podatke tko je sve sačinjavao MP u Stonu '91 i '92 godine.

Polovinom prosinca '91 godine, I i II vod "Prve jedinice mornaričke pješadije HRM-a Split" su upućeni na Južno bojište. Na Pelješac smo se prebacili trajektom iz Ploča, dva Dajca i jedan minibus. Navečer smo prenoćili u nekom hangaru prije Stona. Crta obrane od napada jakih neprijateljskih snaga je bila na ulazu u Mali Ston, Maškarića kuća i makadamskim putem na ulazu u Ston, Čuka Zec, Čuka Vrijesovica. Predvečer pri dolasku u Ston sačekala nas je jaka artiljerijska vatra, te smo pod njom trčali u zaklone. Dobar dio noći artiljerijska vatra je nastavila tući po Stonu, ali i naša artiljerija je bila jako aktivna. Neki od nas smo prenoćili u potkrovlju nekog Stonskog hotela. Cili život iman sriću da lipo spavam. Negdi u noći opet nas je zasula artiljerija, po samom centru Stona. Onako u snu, Slaven Nikolov MP mi kaže: "Ajmo u podrum". Samo sam mu odgovorio da je sve u redu da po nama padaju trenutačne granate, a da je poviše nas armirano-betonska ploča i tako smo mirno nastavili spava. Ujutro se Slaven diže, lupka sa cijevi od puške u plafon, kad ono Knauf. Uf, greška.

Nedugo poslije dolaska u Ston, braneći Čuku Zec, 19. prosinca '91 Ston, poginia nam je Samir Mustafić. Dan ranije 18. prosinca '91, također na Čuki Zec je poginia pelješki Dragovoljac Ranko Bongvardo. Nešta kasnije, na drugom položaju ranjen je naš bojovnik Nenad Curać.

Na svim položajima je bilo studeno, padala je kiša, puhao studen sjeverac, Burin. Hranu nije bilo moguće dostaviti, imali smo nešto čokolade. Po dolasku jedna grupa Dragovoljaca i ja smo bili na položaju u Malom Stonu, Maškarića kuća. Očekivao se nastavak napada neprijatelja na oba dva moguća pravca prema Pelješcu, te smo nabavili kariole i isprid nas učvrstili, povezali ježe koje smo imali. Minsko polje, odskočnih mina smo pregledali, tretirali sa WD 40. Starim ogromnim crvenim kamionom, prepriječili smo cestu prema Malom Stonu. Smrzli se do kosti... Ogladnjeli kao vuci. Pri odlasku po kruh u Mali Ston zamalo me upucalo na našoj drugoj liniji. Imali smo nešto čokolade sa nama. Maškarića kuća je bila izbužana, razbijena iznutra i izvanja od tenka koji je stao na pumpi na magistrali ili avionskog napada prethodnih dana. Bilo je zeznuto, po našem livom boku smo bili otvoreni prema magistrali koju su oni držali, sve do mosta na Bistrini. Iz tog pravca su znali pripucati po nama. Na prvoj crti obrane u Malom Stonu kod Maškarića kuće bili su: Davor Plenković, Tonči Čovo, Ante Jurišić, Neno Kuvačić, Josip Madunić, Miljenko Voloder – Beli, Dejan Radović.

Nakon pogibije Samira Mustafića, premistili su nas na Čuku Zec. Sa sobom smo pveli i Kumpira, nosio je kašetu kašikara. Na Zecu su nas dočekali i potom otišli Tanja, Kreko, Vidaković – Prika, Bonačić – Mikac i ???

Neprijateljsko minsko polje Dejan i Davor su tijekom noći ispremještali. Okisli ka pivci. Cilu noć kisli i smrzli se još dublje u kost. Gore nego na Maškarića. I puhalo je grozno. Spize ništa, a nije nam ni bilo do spize. Ujutro nas je tuka snajper, skroz blizu, kraj samih glava. Tri puta. Kod prvog hica, Davor je rekao da lete bumbari. Odmah nakon toga, dva bumbara su proletila i Davor se bacio po podu, u blato.

S Vrijesovice su nas zvali, javili da smo opkoljeni. Davor i ja smo pomalo krenuli put doli za očisti, izvući ekipu. Do doli, nismo nikoga sreli.

Ostali su se spustili u podnožje Zeca. Sve OK.

YouTube, G. Željko Seretinek:

<https://www.hrm1991.com/gallery/Ratni%20put%20HRM%20postrojbe%20Split%20Ston%20Zec%20etc%201991.mp4> .

HRT: <https://www.hrm1991.com/gallery/Zec%20Miljenko%20Prika.mp4> .

Koji dan nakon pogibije Samira, onako smrznuti, blatnjavi, iskisli, otišli smo na njegovu sahranu na groblje Lovrinac, Split. Na prvoj crti obrane na Čuki Zec iza Samirove pogibije, bili su: Davor Plenković, Miljenko Voloder – Beli, Ante Jurišić, Tonči Čovo, Ante Plavčić – Kumpir, Siniša Urlić, Dejan Radović, dok je u podnožju Čuke Zec ostao Josip Madunić.

14. siječnja 2025. Dolazim do netočne spoznaje koja je navedena u knizi, 5. REPUBLIKA HRVATSKA I DOMOVINSKI RAT 1990.-1995. MEMOARSKO GRADIVO Knjiga 1. PRILOZI ZA POVIJEST HRVATSKE RATNE MORNARICE U DOMOVINSKOM RATU (1991.) Zagreb 2007.; Strana 318.⁵

“Dana 19. prosinca 1991. u ranim jutarnjim satima 1./53 bmdp Split zaposjeda borbeni položaj Zec – Vresovica – Marinica. U 11.00 sati smrtno je pogođen tromblonskom

trenutnom minom jedan vojnik, a dvojica su ranjena. Svojevoljno su se izlagali neprijateljskim cijevima.”

Netočno je opisana Samirova pogibija.

1. Pisac, autor teksta nije bio prisutan na tom položaju, te nije bio svjedok stradanja Ratnika Samira.
2. Događaj je vjerno opisan od strane svjedoka g. Miljenko Vidaković – Prika; <https://www.hrm1991.com/gallery/Zec%20Miljenko%20Prika.mp4>
3. Na položaju nismo imali ni ist, ni pit, niti je bilo ukopanog rova, nismo se mogli u stinu ukopa, nismo se imali di ni posra (slučaj Tanja – Pipe), nismo znali di je neprijatelj, nit je 53. bojna postojala, niti se znalo da će 53. bojna postojat. Na istom mjestu pogibije 12-ak sati ranije, za Ratnika Bongvarda je navedeno: “Smrtno je pogođen jedan vojnik, a drugi teže ranjen (iz 1. smp-a)”

Naknadnim pregledom je još netočnosti pronađeno, te je od urednika g. Ante Nazor zatražena provjera kako bi došlo potrebnih ispravki.

Dana 21. siječanja 2025. došlo je do provjere prezimena g. Ranka, te je također moguća i napomena u svezi njegovog prezimena Bongvardo ili Bonvardo. Provjerom se ustanovilo kako pokojni g. Ranko ima dva različita prezimena. Po govoru sestre Vesne, natpisu na spomeniku na mjestu pokopa i mjestu pogibije, te dostupnoj literaturi, prezime je Bongvardo. Nakon kontakta s g. Ante Nazor i saznanja o mogućem prezimenu Bonvardo, telefonom sam kontaktira suprugu pokojnog Ranka. Gđa. Giovanina mi je potvrdila kako je ona Bonvardo, prema vjenčanom listu, da je tako i u matici i kako je do zamjene došlo još kad je Ranko bio u osnovnoj školi.

Ako pisac, autor prethodno navedene studije nije imao namjeru napisati istinu o sudjelovanju, poletu, motiviranosti u krajnjem slučaju žrtvi, I i II voda “Prve jedinice mornaričke pješadije HRM-a Split u Stonu krajem Prosinca ’91, onda je moga i nenapisat predmetnih, netočnih 5 redaka.

Nakon u dva dana, dva poginula, više teško ranjenih u istom “rovu” na Čuki Zec, pri mom odlasku na Čuku Zec, svi su tili ić. Tada je to bia put u izglednu, smrt. Nikad neću zaboravit Kumpira, Očalinka i sve ostale. Nitko se nije skriva. Mislia sam da sam na Poljudu, čulo se Ajmoooo...

Na putu iz Splita za Ston, u minibusu, ne može se tek tako zaboravit g. Mirko Tabak. U jednom trenutku se diga i reka: “Ovo mi je prvi put da idem u Rat. Nemojte mi zamiririt ako se pripadnem.” Slava ti, nek ti je laka Hrvatska zemlja Mirko, čiju slobodu nisi dočeka!

I ne samo zato, nego baš i iz dišpeta, baš nikada ne smije se nikome dozvolit da pljuca po časnim, poštenim, požrtvovanim Dragovoljcima, mobiliziranim, muslimanima, Srbima, Hrvatima HRM-a Split i to još u povijest. Sramota.

Učinili smo koliko smo mogli, kad smo mogli. Ako ništa, nismo nigdi bižali.

19. siječnja 2025, kao grom iz vedra neba na webu, YouTube kanalu @WarRelicsCroatia pojavio se gore navedeni uradak, WAR RELICS PART 5//Peljesac 1991/92, DEFENCE OF PELJESAC, o Čuki Zec. Snimljeno je nepoznatog dana, ali zasigurno poslije 19. prosinac 2024 godine. Na webu je postavljen 17. siječnja 2025 godine.

U videu se prikazao dio Čuke Zec koji je bio u posjedu Četnika. Četnici su za razliku od nas imali izgrađen, bunker, zaklone, svašta nešto. Ujutro smo mogli čuti brektanje Tamića, koji im je vjerojatno donosio i topli čaj. Čak su pronađeni i ostatci ispaljene Zolje. Možda upravo one koja je presudila našem Samiru :(.

Nasuprot njih, bili smo mi. Skoro bez ikakvog zaklona, na kiši, studeni i bez Tamića sa toplim čajem.

E, kako se ono kaže, Zaklela se Zemlja Raju, tajne...

Ništa bez istine neće bit. Tko je taj ko je Samira pogibiju, za razliku od Ranka, nazvao: "Svojevoljno su se izlagali neprijateljskim cijevima." Po osnovu kojih imputa je došao do toga da blati životnu žrtvu časnog ratnika i Dragovoljca Domovinskog rata? Tko je ta osoba iz podruma?

Otkrilo se kako je prije par dana neki čovik, amater, vaninstitucionalan lik bia na poprištu sukoba u Stonu '91.

Prikazano je na Zecu Četničko uporište, bunker još iz WW2, kojeg su izgradili Njemci. Dok su nas gori poslali ka glinene golubove. Moglo se i moralo prije Četnika imat to uporište, a ne nas hrvatske Dragovoljce ostavit zaklonjene sa par, niti kamenčića.

Ili ih se bar moglo artiljerijom potirat. Logično bi bilo da su JRM topnici imali karte, na kojima je sigurno to uporište bilo ucrtano. Ako su JNA ročnici po VES-u MB-UB 120 mm izviđači mogli naučit, mogli su i oni.

Kako ono je prethodno rečeno: "Svojevoljno su se izlagali neprijateljskim cijevima."

Točnije bi bilo, iz neznanja, nemara ili namjerno su nas izložili Četničkim cijevima, te smo u dva dana, imali dva poginula na isto misto. S tim, ovom drugome poginulom nitko ništa nije reka ili ga upozoria. Isto je bilo i na Maškarića kuću. Da je naiša polovni tenk, svi bi partili put nebesa. Danima su ljudi odlazili na Zeca, Čuku koja nije bila položaj, već stratište. Osobno sam noću držao metak u cijevi i otkočene oružje, koje je bilo jedina spasonosna opcija. Od studeni se ionako nismo mogli mrdnit ☺.

Ti Četnici su se pokazali kao neljudi. Imali su topli čaj, a mi studeni vjetar (:

Videa su, 8 minuta Vrijesovica, 5 minuta Čuka Zec, Četnička strana čuke.

Čuka Zec:

<https://www.hrm1991.com/gallery/Zec%20Sije%C4%8Danj%202025%202.mp4>

Također na videu ima i Čuka Vrijesovica:

<https://www.hrm1991.com/gallery/Zec%20Sije%C4%8Danj%202025%201.mp4>

Original g. @WarRelicsCroatia:

https://www.youtube.com/watch?v=_maIXicZYDs

Dragovoljci I i II voda "Prve jedinice mornaričke pješadije HRM-a Split, '91" iz vremena, Ston Prosinac '91 su:

Samir Mustafić, Ivan Matić – Sep, Davor Plenković, Tonći Čovo, Neno Kuvačić, Damir Polić, Milan Mravulj, Dejan Radović, Josip Madunić, Miljenko Voloder – Beli, Ante Jurišić – Jure, Marijan Biuk, Ivo Bilobrk, Siniša Urlić, Joško Kulić, Rino Barišić, Vicko Rožić, Šime Katalinić, Svemir Drlić, Boris Kuničić, Dragan Šolić, Silvije Šarić, Boris Žigo, Sandi Lulić, Helverto Mikulić, Željko Boban, Mladen Bartulović, Siniša Cvitanić, Milivoj Jelušić, Jerko Vidović, Joško Šaran, Nediljko Lovrinčević, Ivan Jakelić, Robert Bulić, Goran Odak, Milivoj Jurić, Slaven Nikolov MP, Ashim Selmani – Šime Šiptar, Zlatko Vunjak, Milan Žižić, Davor Karl, Boris Miliša – Krcko, Nikša Bonačić – Mikac, Ivica Primorac – Pipe, Boško Kalajžić – Boka, Igor Bulić, Vlatko Kolak, Miljenko Vidaković – Prika, Marko Živković, Miro Čulap, Boris Mrdjen, Petar Matošić, Tanja Penava, Jure Tunjić, Neno Umiljenović, Tomislav Balenović, Boško Mihanović – Boko, Branko Cvitanović – Mujo, Rudolf Šaravanja, Ivan Madunić, Ivica Jurić, Ante Pletikosić, Marko Boljat, Porin Šegvić, Nenad Perić, Renato Miočić, Nenad Bratić, Damir Čosić – Roda, Marijan Juričić, Ante Plavčić – Kumpir, Željko Juretić, Davor Gardun, Mile Vasiljevski, Zlatko Mandac, Velimir Ujdur, Velimir Lukić, Dalibor Burić, Marko Batovanja, Sani Vučković, Deni Udovičić, Nikša Orlović i Joško Juričić.

Na web strani <https://www.hrm1991.com/> 21. prosinac 2024, zabilježen je nakon 33 godine posjet ratnika mjestu pogibije Samira Mustafića, Ranka Bongvarda, Čuka Zec, istih onih koji su i bili sa Samirom te '91 godine.

Tom prilikom je odana počast i poginulim ratnicima, Dragovoljcima, Ljubomir Todorovski i Miodrag Perkušić.

Nažalost, naknadno se ustanovilo kako u radijusu od 2 km i vremenskom razdoblju od samo 25 dana sljedeći put imamo za posjetiti još tri spomena pogibije ratnika, Tihomir Antunović, Renato Čović i Ivica Butigan.

Nakon 34 godine, 1. veljače 2025. na Zeca su se popeli, Boško Kalajžić – Boka, Tanja Penava, Boris Miliša – Krcko, Dejan Radović, Ante Jurišić, Miljenko Vidaković, Boris Žigo, Ivan Matić – Sep, Josip Radović (Dejana sin), Neven Harlović (Pelješac), Orsat Žitković (@WarRelicsCroatia) i ja, Tonći Čovo. Tom prilikom smo odali spomen Ranku i Samiru. Na minski "očišćenom" Zecu smo obišli mjesta njihovih stradanja, kao i Četničke položaje. Ostali smo poprilično šokirani našim položajem u odnosu na Četnički. Dobro smo i preživili bez vode, hrane, bez pristojnog zaklona, po kiši i ledu. Nismo ni znali da se nalazimo te 1991. godine. Naime mi smo neznajući bili dometu Četnicima. Vjerojatno su se veselili i smijali se gledajući nas šta tu uopće radimo ☺.

Na Zecu smo pronašli ostatke Zolje, kutiju streljiva za mitraljez, čahure kalaša, telefonsku žicu koja je vodila na naš položaj. Par nečega smo uzeli, ponili sa sobom i sve smo predali, darovali u findus <https://mdrus.hr/> Muzej Domovinskog rata u Split. Vezani dokumenti su:

https://www.hrm1991.com/gallery_gen/8ef501ef07894c3b993f8bf09e5424e8_fit.jpg?ts=1740473847 , <https://www.hrm1991.com/gallery/Brothers%20in%20Arms.pdf> i <https://hrm1991.com/gallery/%C4%8Cuka%20Zec%20Muzej%202025.pdf>

Naš friško upoznati “planinar” G. Orsat Žitković je zabilježio naš posijet na svom YouTube kanalu <https://www.youtube.com/watch?v=AHuUGMPaRO8> . Orsat nam je za Muzej Domovinskog rata u Split poklonia Četnički šlem sa Debelog Brda, Lisačke Rudine.

Obišli smo mjesta stradanja u Malom Stonu, Dolima, Miodraga Perkušića, Ljubomira Todorovskog, Ivice Butigana, Tihomira Antunovića i Renata Čovića.

Navedenom prigodom smo se družili sa ratnicima Čepikuća, Stona, Marko Mujan, Vlatko Cvjetanović i Neven Harlović.

Više info na web strani <https://www.hrm1991.com/Popis-Dragovoljci-HRM-a-Ston-1991/>

4. siječnja '92 “Prva jedinica mornaričke pješadije HRM-a, Split ‘91” je ušla u opustošenu, miniranu Loru. Sve je bilo demolirano, oštećeno, raščupano. Pazilo se na nagazne i podmetnute mine, bombe koje je “Sep” redovito skida. Do dolaska Zapovjedništva, Dragovoljci su osiguravali cijelu Loru.

U travnju '92 “Prva jedinica mornaričke pješadije HRM-a” se preustrojava u bojnu MDP (glasilo Velebit, Godina II, br. 43, Zagreb 15 ožujak 1996) ².

U svibnju '92, dijelovi bojne MDP HRM-a Split odlaze na ratište Velja Međa s 4 brgd <https://www.youtube.com/watch?v=4l9z4KWMMCM>

7-og svibnja '92 pogiba Mile Brešić, Livno, Tušnica raketiranje RTV odašiljača <https://planinarenje.hr/odredista/tusnica-vrh-vitrenik>

U listopadu '92, dijelovi bojne MDP HRM-a Split odlaze na ratište Posavina, pogiba Željko Domlija

Svibnja '93, bojna MDP se preustrojava u 53 bojnu MDP. (glasilo Velebit, Godina II, br. 43, Zagreb 15 ožujak 1996) ².

Poginulim, umrlim, Počivali u miru Božjem.

Za sve moguće ispravke, nadopune, molim da me kontaktirate.

Hvala

Ing. Tonći Čovo
OIB 64811055693

Prilog:

Za napomenuti je, kako “obična” vojska, Dragovoljci nisu dobili ni prebijene pare prije Prosinca '91, a i tada smo dobar dio preusmjerili obitelji poginulog Samira. Potvrdio i g. Josip Madunić dana 16. 01. 2025.

Spisak časnika i građanskih osoba privremeno zaposlenih u HRM-u prema organizacijskim cjelinama⁵

Napomena: Navedeni spisak zapravo je prijepis platnog popisa djelatnika Zapovjedništva HRM-a koji su primili plaću za rujan i listopad 1991. Godine; moguće je da u spisku iz raznih razloga nisu navedene pojedine osobe, iako su tada već bile u HRM-u. Jednako tako, neke od navedenih osoba u HRM su došle prije nego što to pokazuju ovdje navedeni datumi stupanja u HRM.

1. SVETO LETICA Admiral 12.09.1991.
2. ANTE BUDIMIR Kapetan fregate 17.09.1991.
3. KARLO GRBAC Kapetan fregate 17.09.1991.
4. DŽEVAD BEČIREVIĆ kap. boj. broda 24.09.1991.

OPERATIVNO-NASTAVNI ODSJEK

5. AUGUSTIN KONTREC Kapetan fregate 17.09.1991.
6. FRANKO PERKOVIĆ Kapetan fregate 25.09.1991.
7. ANTE BILIĆ potpukovnik 18.10.1991.
8. SLOBODAN JELIĆ Kapetan fregate 24.09.1991.
9. MIRKO ŠTOK Kapetan korvete 03.10.1991.
10. JOSIP MACANIĆ Kapetan korvete 17.10.1991.
11. IVAN ANIĆ por. boj. broda 22.09.1991.
12. ADEM HAMZIĆ por. boj. broda 01.10.1991.
13. VATROSLAV CAREV poručnik fregate 28.09.1991.

SI GURNOSNO – INFORMATIVNI ODSJEK

14. KRUNO IVANČIĆ Kapetan korvete 19.09.1991.
15. RADOJKA ŠEVO sred. struč. sprema 25.09.1991.

OPĆI ODSJEK

16. IVAN BARČOT kap. I. kla se 16.09.1991.
17. MEHO SKELIĆ zastavnik I. kl. 24.09.1991.
18. INGRID GAMULIN sred. struč. sprema 20.09.1991.
19. SVJETLANA KROLO visoka struč. sprema 19.10.1991.
20. ANĐELKA BUBIĆ viša stručna sprema 28.09.1991.

KADROVSKI ODSJEK

21. NIKO PEZELJ Potpukovnik 17.09.1991.

22. MIRO-DRAGAN JURIC por. boj. broda 19.09.1991.
23. ANTE ŠTEVANJA zasta nik I. kl. 19.09.1991.
24. DUNJA ERCEGOVIĆ viša struč. Sprema

POZADINA

25. PETAR CINDRIĆ pukovnik 24.09.1991.
26. FRANE REIĆ potpukovnik 18.09.1991.
27. DANE VIDOŠEVIĆ pukovnik 17.09.1991.
28. ANTE NJEGOVAN pukovnik 21.09.1991.
29. ŠIME OMRČEN pukovnik 21.09.1991.
30. FRANE PAPAK potpukovnik 22.09.1991.
31. MARKO PAUK potpukovnik 21.09.1991.
32. LOVRE KORDA major 27.09.1991.
33. GRGO MIŠIĆ kap. I. klase 21.09.1991.
34. HRVOJE UJEVIĆ kapetan 23.09.1991.
35. MATE MILETIĆ kapetan 23.09.1991.
36. ŽELJKO GIZDIĆ po runik 22.09.1991.
37. IVAN MARKOVIĆ zastavnik 25.09.1991.
38. LJUBO DŽULA VSS 23.09.1991.
39. DAVOR PERKUŠIĆ SSS 10.09.1991.
40. ZORAN BENDIĆ kvalificiran 21.09.1991.
41. DANICA MARKOVIĆ polukvalificirana 03.10.1991.
42. Marija LAUTAR polukvalificirana 25.09.1991.

MORNARIČKO-TEHNIČKA I TEHNIČKA SLUŽBA

43. DAVOR MATANOVIĆ pukovnik 16.09.1991.
44. SALVATORE GREGO pukovnik 20.09.1991.
45. PAVAO SAMARDŽIĆ pukovnik 20.09.1991.
46. MATE GRUBIŠIĆ- ČABO pukovnik 20.09.1991.
47. VESELJKO TOLJ pukovnik 14.10.1991.
48. ZLATKO GABERC potpukovnik 19.09.1991.
49. MIRKO OPLANIĆ potpukovnik 20.09.1991.

VEZA I KRIPTO ZAŠTITA

50. DUŠAN VLASTELICA potpukovnik 01.10.1991.
51. ŠIME MARASOVIĆ kapetan fregate 20.09.1991.
52. DAMIR GULIN major 20.09.1991.
53. DINKO MAJIĆ kapetan 08.10.1991.
54. FRANKO GRGAT zastavnik 20.09.1991.
55. GORAN MAGUŠIĆ star. vod. I. kl. 24.09.1991.
56. NIKŠA PENSA star. vod nik 01.10.1991.
57. BRAN KOMARENTIĆ star. vod nik 01.10.1991.
58. AGIM RUSTEMAJ potporučnik 08.10.1991.

- 59. JOSIP VIDAN zastavnik I. kl.
- 60. GORAN STIPIŠIĆ sred. struč. sprema
- 61. DUŠAN JOVANOVIĆ zastavnik 19.09.1991.
- 62. DRAGU IN IGREC star. Vodnik

PZO, INŽENJERIJA I OBALNE BATERIJE

- 63. NIKOLA BOKŠIĆ potpukovnik 21.09.1991.
- 64. NIKO NINČEVIĆ potpukovnik 19.09.1991.
- 65. BORIS PREDOVAN kapetan I. kl. 18.09.1991.
- 66. PATAR BANDALO star. vod. I. kl. 12.10.1991.
- 67. KADRO KULAŠIN stariji vodnik 21.09.1991.
- 68. DAMIR VALČIĆ visoka struč. sprema 21.09.1991.
- 69. IVAN PARLOV por. boj. broda 05.10.1991.
- 70. ZDRAVKO BAKOVIĆ por. fregate 05.10.1991.
- 71. JOŠKO PLEŠKO por. fregate 03.10.1991.
- 72. NEDILJKO JURIČEVIĆ star. vodnik 02.10.1991.

ODRED ZA DIVERZANTSKA DJELOVANJA I PODVODNE AKTIVNOSTI

- 73. STJEPAN BERNADIĆ kapetan fregate 18.09.1991.
- 74. SAKIB IMIŠIROVIĆ por. fregate
- 74. UBRAVKO MARTINOVIĆ, dr. po ručnik
- 76. ROZARIJO LOVRIĆ zastavnik I. kl. 18.09.1991.
- 77. BRANKO ZEMLJARIĆ star. vod. I. kl. 01.10.1991.
- 78. MILE ČATLAK por. fregate 04.10.1991.
- 79. ZORAN MARINELIĆ poručnik korv. 03.10.1991.
- 80. MIHAJLO VICELIĆ poručnik korv. 03.10.1991.
- 81. DRAŽEN FEHER star. vod. I. kl. 04.10.1991.
- 82. NEVEN KATIĆ poručnik korv. 04.10.1991.

RATNA LUKA ŠIBENIK ZAPOVJEDNIŠTVO

- 83. MIRKO LUKIN kapetan fregate
- 84. VINKO PAPAK por. boj. broda
- 85. KEMO GLAVAŠEVIĆ por. boj. broda
- 86. MILAN SMODLAKA major
- 87. NIKO ČULJAK zastavnik I. kl.

I. BORBENA GRUPA BRODOVA

- 88. IVAN ŠARINIĆ kapetan fregate
- 89. PETAR PERKOVIĆ por. boj. Broad

RTOP – 402

- 90. ROBERT HRANJ poručnik fregate
- 91. TIHO MIRERCEG poručnik fregate

- 92. PREDRAG STIPANOVIĆ poručnik fregate
- 93. TONČI LUKŠIĆ zastavnik
- 94. TONČI RAZMILIĆ vodnik
- 95. PETAR KERUM poručnik
- 96. ZDRAVKO MARIĆ stariji vodnik
- 97. ANTO MIŠURA stariji vodnik
- 98. MARKO STJEPANOVIĆ vodnik I. klase
- 99. PETAR BARIŠIĆ zastavnik I. kl.
- 100. MARIO POJER vodnik I. kl.
- 101. IVAN STANIĆ poručnik
- 102. BORIS JELOČNIK stariji vod. I. kl.
- 103. VINKO ČULO stariji vodnik

TČ – 222

- 104. VOJKO MARELIĆ por. boj. broda
- 105. NADOMIR KODŽOMAN poručnik fregate
- 106. KRIŽAN LENDIĆ zastavnik I. kl.
- 107. DRINO JAKUB zastavnik
- 108. ĐORĐE RODIĆ stariji vodnik I. kl.
- 109. IVAN GUDELJ prič. star. vod.
- 110. DRAGUTIN BETI stariji vodnik
- 111. IVICA PREBEG vodnik I. kl.
- 112. IVAN VUČEMILOVIĆ stariji vod. I. kl.

RČ – 310

- 113. ANTE JURJEVIĆ por. boj. broda
- 114. MILJENKO CRLJEN poručnik fregate
- 115. IVAN VUKOVIĆ poručnik fregate
- 116. IVAN KRČMAR stariji vod. I. kl.

II. BORBE NAGRUPA BRODOVA

- 117. IVICA BAKAVIĆ por. boj. Broad

PČ – 181

- 118. DAVOR VALDEC poručnik freg.
- 119. MARIN SIĆ poručnik korvete
- 120. ŠIMUN AŠČIĆ stariji vod. I. kl.
- 121. BERNARDO ŽUPANAC vodnik
- 122. VLADIMIR BUNETA sred. str. sprema

PČ – 180

- 123. BORIS KATIČIN poručnik freg.
- 124. LUKA KOKAN stariji vodnik

PT – 71

125. IVICA TOLIĆ potporučnik
126. IVO VODANOVIĆ vodnik I. kl.

DTM – 219

127. SAHIT GAŠI poručnik freg.
128. ALEN MARKOVIĆ poručnik korvete
129. JOSIP PENIĆ stariji vodnik
130. BORIS DIMČEVSKI zastavnik I. kl.
131. BOŠKO ŠKRBIĆ zastavnik I. kl.

DSM – 110

132. DŽEVAD KAJAN poručnik freg.
133. BORIS BOGDANIĆ stariji vod. I. kl.
134. IVO GOIĆ stariji vod. I. kl.

LR – 73

135. AGUM GAGICA vodnik I. kl.
136. PAVAO MAŠIĆ stariji vodnik

LR – 71

137. ZORAN VISOVIĆ sred. str. sprema
138. MIRKO BORIS prič. vod. I. kl.

DJČ – 602

139. SLAVKO ŽENITILJ sred. str. sprema
140. ZDRAVKO PLENČA sred. str. Sprema

DJČ – 603

141. VASKO TIMOVSKI zastavnik

DJČ – 612

143. ANTE IVANOVIĆ vodnik I. kl. 28.09.1991.
144. BRANKO ČIRJAK stariji vodnik 28.09.1991.

DJČ – 615

145. ZVONIMIR TOMIĆ stariji vodnik 11.10.1991.
146. BRANKO PENOVIĆ sred. str. sprema 11.10.1991.

DJČ – 623

147. MARKO KOKEZA vodnik I. kl. 28.09.1991.
148. VLADIMIR ŠPANOVIĆ stariji vodnik 28.09.1991.

DJČ – 624

149. JERKO BOŠNJAK stariji vodnik 28.09.1991.
150. VLADIMIR ŠABIĆ stariji vodnik 28.09.1991.

PDS – 713

151. AVDO IBRAHIMOVIĆ zastavnik 28.09.1991.
152. SLAVEN BOBAN sred. str. sprema 11.10.1991.

LKB – 1

153. MIRKO LAZOR zastavnik I. kl.

BRM – 83

154. BRANKO KOVAČEVIĆ zastavnik I. kl. 28.09.1991.
155. VLADE ZDELIČAN star. vod. I. kl. 28.09.1991.

PH – 33

156. RENATO ŽARKOVIĆ por. korvete 28.09.1991.
157. ANTE BUBLE vodnik I. kl. 28.09.1991.
158. VITOMIR ČOVIĆ vodnik I. kl. 28.09.1991.
159. ŽELJKO TRAMPA zastavnik 28.09.1991.
160. MIRKO ŠKUBONJA star. vod. I. kl. 28.09.1991.

PS – 12

161. MIRO VUKASOVIĆ-LONČAR por. boj. broda 28.09.1991.
162. NEVEN ŠIMIČIĆ stariji vodnik 28.09.1991.
163. JOSIP VULETIN sred. str. sprema 28.09.1991.
164. TONČI JAKŠIĆ star. vod. I. kl. 28.09.1991.

BRM – 42

- 165.

BRM – 51

166. MIRKO BORIS prič. vod. I. kl. 28.09.1991.
167. MINKO LAZOR zastavnik I. kl. 28.09.1991.

RTOP – 410 KRALJEVIĆA

168. TONČI VIDAN por. boj. broda 28.09.1991.
169. PREDRAG MARTINOVIĆ poručnik fregate 11.10.1991.
170. MILAN BLAŽEVIĆ poručnik korvete 11.10.1991.
171. NENAD ŽITKOVIĆ poručnik 11.10.1991.
172. BORIS VERONIKA vodnik I. kl. 11.10.1991.
173. VINKO ČULO zastavnik I. kl. 11.10.1991.
174. RADOŠ RAJČEVIĆ zastavnik I. kl. 11.10.1991.
175. NERMIN ČATIĆ stariji vodnik 11.10.1991.

- 176. EDUARD LAZARUŠIĆ stariji vodnik 21.10.1991.
- 177. IVAN KOLJANIN stariji vodnik 11.10.1991.
- 178. IGOR SPICIJARIĆ vodnik I. kl. 11.10.1991.
- 179. ZLATAN LIZDE vod. I. kl. 11.10.1991.
- 180. GORAN BOBAN sred. str. sprema 11.10.1991.
- 181. DAMIR SOŽA stariji vodnik 11.10.1991.
- 182. BORIS ŠKOKIĆ vodnik 11.10.1991.

RATNA LUKA PLOČE

ZAPOVJEDNIŠTVO

- 183. ZVONIMIR FRANJKOVIĆ kapetan fregate 21.09.1991.
- 184. ŠIMIĆ ZORAN por. boj. broda 21.09.1991.
- 185. DRAGAN STIPKOVIĆ poručnik fregate 21.09.1991.
- 186. MARTIN KULIĆ por. boj. broda 21.09.1991.
- 187. SAŠA BAKOVIĆ potporučnik 11.10.1991.

I ČETA MORNARIČKE PJEŠADIJE

- 188. VLADO OREPIĆ prič. potporučnik 10.10.1991.
- 189. ŽELJKO DOKO prič. vod. I. kl. 10.10.1991.
- 190. ŽELJKO MATKOVIĆ sred. str. sprema 10.10.1991.
- 191. MARTIN NIKOLAC sred. str. sprema 10.10.1991.
- 192. IVICA MEDAK viša str. sprema 10.10.1991.
- 193. DENIS JELČIĆ sred. str. sprema 10.10.1991.
- 194. STIPE ŠUNJIĆ sred. str. sprema 10.10.1991.

SPLIT

MORNARIČKA RAKETNA BAZA ŽRNOVNICA

- 195. DRAGAN BUKTENICA major 29.09.1991.
- 196. BORIS UDOVIČIĆ kapetan 29.09.1991.
- 197. VICKO ROCA kapetan I. kl. 29.09.1991.
- 198. ANTE BANDALO zastavnik 29.09.1991.
- 199. ZVONKO RADONIĆ stariji vodnik 29.09.1991.
- 200. JAKUB SUŠA vodnik I. kl. 29.09.1991.
- 201. DAMIR SUHAN stariji vodnik 29.09.1991.
- 202. ANTUN MATKOVIĆ sred. str. sprema 29.09.1991.
- 203. JOSIP ROCA sred. str. sprema 29.09.1991.

ARTILJERIJSKI ORUŽARI

- 204. MIRKO ANĐELIĆ viša str. sprema 28.09.1991.
- 205. LJUBO ZAJC sred. str. sprema 18.09.1991.
- 206. VLADO ŽEKKO sred. str. sprema 28.09.1991.

207. ALAN GRUBELIĆ sred. str. sprema 28.09.1991.

STANI CA ZA RAZMAGNETIRANJE BRODOVA – MAR JAN

208. MARTIN GRGIĆ kapetan I. kl. 28.09.1991.

MORNARIČKO SKLADIŠTE SEGET

209. ALEN VUKMAN pručnik 02.10.1991.

210. SRETAN PAVLINOVIĆ zastavnik 02.10.1991.

211. JOSIP LUDVAJIĆ zastavnik 02.10.1991.

212. Marija Klarić sred. str. sprema 02.10.1991.

MORNARIČKO SKLADIŠTE POGONSKOG GORIVA – BRIŽINE

213. ZVONKO BATIĆ zastavnik 16.10.1991.

214. ZORAN VALERIJEV sred. str. sprema 16.10.1991.

I. MORNARIČKA ČETA HRM – SPLIT

215. VUKOSLAV ŠEGAVČIĆ major

216. IVAN BUDIMIR vodnik I. kl. 24.09.1991.

217. NEDJELJKO STANIĆ kapetan I. kl. 24.09.1991.

Literatura:

1. STVARANJE I PRVA BORBENA DJELOVANJA ZAPOVJEDNIŠTVA I POSTROJBI HRM-a, Predavač: STJEPAN BERNADIĆ dipl.ing, Kapetan bojnog broda u mirovini, U SPLITU:19-20.travnja 2022
2. Velebit, Godina II, br. 43, Zagreb 15 Ožujak 1996, na 16-oj i 17-oj stranici
3. Odjel za podvodna djelovanja Hrvatske ratne mornarice u Domovinskom ratu, Stjepan Bernardić, Zagreb, 1996. godine, stranica 25
4. Naslovnica, Slobodna Dalmacija, Split, godina XLIX broj 14737, ponedjeljak 9. Prosinca 1991
5. REPUBLIKA HRVATSKA I DOMOVINSKI RAT 1990.-1995. MEMOARSKO GRADIVO Knjiga 1. PRILOZI ZA POVIJEST HRVATSKE RATNE MORNARICE U DOMOVINSKOMRATU (1991.) Zagreb 2007. ; Strana 318.